

Mliečny bar Szilvia Molnar

Preložila Daniela Krnáčová

Augustové slnko sa silou-mocou prediera do nášho malého bytu na druhom poschodí. Z dieťaťa v mojom náručí – nazvime ho Gombička – sa stala pijavica. Gombička plače. Len nedávno prišla na svet, násilne a bez okolkov. V peľochu, ktorým sa nám stal náš trojizbový byt, sme sami, až kým túto samotu nepreruší klopanie na dvere. Neznámy zvuk Gombičku ešte viac rozplače a ja zneistiem. Matkou som presne od momentu, čo opustila moje telo, no zatiaľ som sa s touto rolou nezžila, rovnako ako som sa ešte nezžila s ňou.

Vzduch sa nehýbe, svetlo dnu dopadá priamo a zvuky sa odrážajú od stien. Potím sa.

Ukladám Gombičku do vystlaného koša vedľa pohovky a ona sa ozýva nespokojne, hlasno a nevlúdne. Rozmyslela som si to. Zdvihnem ju, odhrniem si župan a priložím si ju k hrudi. Je to pohyb, s ktorým ešte stále zápasím, jej hmotnosť nezodpovedá tomu, čo moja myseľ očakáva, keď si ju beriem do náručia, a tak sa moje telo rozhorúči o ďalší jeden stupeň. Pachy na nás a vôkol nás na seba upozorňujú, cítim sa neprijemne a zo svojho súčasného stavu ma striasa. Je to dlhý a osamelý deň.

Jedna ruka pridrža detské telo, zatiaľ čo tá druhá rozopína podprsenku na dojčenie a vyberá z nej prsník. Tmavohnedá bradavka sa vo svetle neskorého popoludnia leskne, čo mi pripomína, že zlatá hodinka je mojou najobľúbenejšou chvíľou na prechádzku mestom, v ktorom bývame.

Než Gombička prišla na svet, všade som chodila pešo a dostať sa von z bytu bolo celkom jednoduché. Počas prestávok pri práci v knižnici alebo za vlastným písacím stolom, kde som väčšinou rozložená, som sa často vydávala do rušných ulíc v nádeji, že tep mesta mi prihrá jedno či dve slovká, nejakú frázu, nápad alebo pocit, ktorý by som mohla použiť v rozpracovaných prekladoch.

Práca pre mňa predstavovala boj aj po viac ako desiatich rokoch prekladateľskej praxe. Nebolo to nevyhnutne prácou samotnou, pretože v snahe nájsť „správne“ riešenie (mylný koncept, ktorým sa moji kolegovia ešte stále oháňajú) som nachádzala potešenie. Táto chameleónska úloha ma bavila, no neustály boj o peniaze, granty alebo, nedajbože, tantiémy, bol únavný. Nebola som typom prekladateľky, ktorej by príliš záležalo na peniazoch, no potrebovala som ich, rovnako ako všetci ostatní. Nepotrebovala som ani stáť v centre pozornosti – na zvláštnej súťaživosti ostatných kolegov a kolegýň som sa zväčša zabávala. Doposiaľ som sa spoznala s niekoľkými redaktormi, ktorí ma vnímali ako spoľahlivú, a tiež s pár autormi, ktorým sa moja tvorba páčila. Moje najnovšie preklady sa dokonca dočkali pochvalných recenzií v bežnej tlači,

vdaka čomu sa moje meno občas objavilo na knižných obálkach. Z času na čas som v časopisoch natrafila na portréty autorov v hrubých vlnených svetroch a s pohľadmi upretými na drsnú škandinávsku krajinu. Rovnako ako každý iný smrteľník, aj ja som príliš márnivá na to, aby som zapierala túžbu odfotografovať sa v tom istom nezvyčajnom prostredí. V konečnom dôsledku však nie som súťaživý typ. Netúžim sa zviditeľňovať.

Vtedy som ešte nebola sirotou, no od svojej rodiny som sa už vzdalovala tak dlho, že od istého momentu som začala utekať pred minulosťou, azda len preto, aby som našla uspokojenie v prítomnosti. Skrátka to znamenalo, že som si v Spojených štátoch skromne nažívala ako prekladateľka švédskej literatúry.

Slnko zapadá a ja tieto myšlienky musím vypustiť; som tu s Gombičkou a to je to jediné, čím som. Byť tu je mojou jedinou úlohou.

S rukou priloženou na jej temene prikladám drobnú tvár k bradavke a bezzubé ústa sa otvoria. Perami mäkkými ako ryba sa prisaje. Od bolesti, ktorú spôsobuje jej uhryznutie, ma strasie. Väčšinu času neviem, čo robím. Gombička sa tak veľmi tisne k môjmu prsníku, že sotva zvláda dýchať. Malého telička sa zmocní frustrácia a rozjačí sa, no jej vresk nie je dosť hlasný na to, aby prehlušil druhé kolo klopania na dvere. Som z nej nervózna. Nemotorne šklbam rukami. Opäť počuť klopanie, tentokrát ešte hlasnejšie. Opäť neviem, čo urobiť.

V inom stave a v inom svete by som si toto narušenie nevšímala a život by šiel ďalej. A ak by som niekoho oča-

kávala, bola by som na to predsa pripravená. Možno by som sa mohla tváriť, že sa chystám do postele, mohla by som si napraviť župan a stiahnuť si vlasy do uzla. Možno by som svoj strhaný zjav mohla dať za vinu Gombičke. Možno by som sa mohla navždy prestať zaoberať vonkajším svetom a možno by ma človek za dverami mohol zbaviť môjho trápenia. Možno sa v tomto boji už rozhodlo za mňa.

Vediem nás smerom k dverám a Gombička pomedzi nádychy konečne rytmicky cicia. Jej opakované pohyby mi pripomínajú plávanie prs. Ako sa jej telo pomaly naplňa útechou v podobe mlieka, upokojí sa a konečne stíchnie. Zhlboka sa nadýchnem. V priezore spoznávam Petra, nášho suseda z horného poschodia. Pri pohľade cez šošovku vyzerá jeho prevažne plešatá hlava ako balón s párom drobných spýtavých očí priviazaný o dlhé, štíhle telo. Zarazím sa, pretože neviem, čo by v túto hodinu mohol chcieť. John, môj manžel, by sa mal aj tak každú chvíľu vrátiť domov.

Vzduch na oboch stranách dverí zostal stáť. Otváram a uvažujem, či som si to všetko vlastne nezapríčinila sama.

Keď mi ju skoro ráno položili na hrud', bola som ako smetie šmarené pri ceste, vec, ktorá stratila svoju hodnotu. Bola som plechovkou od limonády, ponožkou, nedofajčenou cigaretou, žuvačkou, bezhlavou hračkou alebo použitou spodnou bielizňou. Bola som osamelým vrchnákom bez fľaše. Premávka, vietor a iné agresívne formy po mne prešli a odstrčili ma za okraj. Zároveň mi prchavé opojenie navrávalo, že to celé zvládnem podstúpiť znova. Moje telo mi klamalo, že pôrod ma spravil neporaziteľnou. V uponáhľaných chvíľach po Gombičkinom príchode na svet sa miestnosťou ozývalo burácanie sestier a lekárov, ktorí vchádzali a znova vychádzali, kontrolovali mňa, kontrolovali dieťa, kontrolovali informácie na obrazovkách, v čiarach a číslach tu i tam. Stláčali tlačidlá na ovládačoch. Napravovali posteľné prestieradlá, vankúše a pokrčené papierové plachty alebo ich rovno vyhadzovali a nahrádzali novými. Rinuli sa zo mňa tekutiny a oni mi ich pchali naspäť do žíl. Do močovej rúry mi zabodli katéter.

Všetko vrátane nás bolo na kolesách a ani sme si nestíhali uvedomovať, že nás prevážajú. Toto je len jeden z príkladov, ako vzniká život, a v mojom prípade sa to

udialo brutálne. Nie som si však istá, či sa pri pôrode dá vyhnúť brutalite. *Brut, brutus, bruto...* beštia, ktorú stvoril človek. Síce to úplne nevystihuje to, čo mám na mysli, keď chcem opísať tento zážitok, a predsa je to prvá vec, čo mi zide na um.

Pred očami sa mi mihotali slová a výrazy, John opatrne poskakoval sem a tam a neustále prekážal niekomu, kto sa ku mne snažil dostať, nevedel však, čo má so sebou v prítomnosti ostatných robiť. Uľavilo sa mu, pretože Gombička sa narodila cez víkend a nemusel si brať voľno v práci, zatiaľ čo ja som nemala žiaden pojem o čase a len som chcela vedieť, kam nás vezú.

Kým som sa rútila dlhými, mlkvymi chodbami, neustále som si opakovala, že sa *musím tejto chvíli poddať*. Nemala som na výber.

Večer, keď prúd nemocničného personálu, našich priateľov a Johnovej rodiny ustal, keď v izbe nastalo ticho a na mňa akoby sa zabudlo, necítila som nič iné okrem svojich obnažených bradaviek, boľavých po Gombičkiných prvých pokusoch prisť sa. V diaľke sa ozýval tlmený detský plač a rozhovory sestier, ktoré naznačovali, že čoskoro sa začne nočná zmena.

Spodnú časť tela som mala znecitlivenú od liekov a rozkrok nepríjemne vlhký od roztápajúceho sa vrecúška ľadu, ktoré mi dali medzi nohy. Mala som chuť vykrútiť jej krk.

Bola so mnou už niekoľko hodín, z toho väčšinu času v tichosti, no zrazu sa vynorila táto potreba, neodbytná ako hlad.

Vyžmýkam ťa ako mokrú handru.

Tmavá nemocničná izba sa zmocnila mojich túžob
a okamžite ich nasmerovala proti mne.

Je príjemný jesenný deň a ľudia si ešte užívajú pobyt vonku, kým ich zima nezaženie dovnútra. Kráčam na stretnutie s Johnom smerom k miestnej talianskej reštaurácii, kde obsluhujú ľahostajní Východoeurópania, no jedlo je tam lacné a čerstvé. Nedokážem zahnať myšlienku, že mi budú chýbať chvíle, keď sme mohli byť sami. Pokúšame sa o dieťa a pripomína mi to prvé mesiace nášho vzťahu. Vtedy sme často bývali v neustálom kolobehu vyzliekania a obliekania, vzájomne sme si utierali tekutiny z úst, chrbta či brucha, chichotali sme sa, zatiaľ čo sme vyťahovali vreckovky zo škatule, cítili sme sa mladší ako zvyčajne a zabúdali sme, koľko je hodín. Teraz, čerstvo vydatá, ležím celkom nehybne, aby zo mňa nevytiekla ani kvapka. Pravidelne užívam prenatálne vitamíny a moje vaječníky na budúcnosť hľadajú optimisticky.

Medzitým pokračujeme v našich jednoduchých týždenných rituáloch. Ty si stále ešte iba myšlienkou a ja premýšľam nad tým, ako ťa budem neznášať, keď sa tu raz zjavíš. Narušíš náš pokoj. Postavíš sa do cesty mojej slobode. Je možné, že jedného dňa budeš požadovať ospravedlnenie, som však iba úprimná. Chcem ťa rovnať, ako sa ťa bojím.

Prichádzam k reštaurácii s neónovým pútačom a cez výklad si všimnem Johna. Taký pekný muž, ešte krajší z dialky. Čašník ma kývnutím odprevadí k boxu, v ktorom John sedí a číta si niečo v telefóne. John ma miluje, a preto odkladá telefón, len čo si všimne, že som vošla do reštaurácie. Pozoruje, ako sa približujem, a ja si k nemu v rýchlosti prisadnem, pretože, ako sa mi raz zdôveril, má rád, keď sa spolu dívame na rovnaké veci. Pobožkáme sa. Rýchlo si zrekapitulujeme naše dni: ten jeho v kancelárii a môj v knižnici.

John sa pohráva so solničkami a koreničkami na stole. Určite je hladný. Povedľa pohárov s čistou vodou vytvárame malé polmesiačky soli a nevšímame si úškrn čašníka, ktorý si zapisuje našu objednávku. Opierame sa o seba a veľa toho nepovieme, až kým nám nedonesú jedlo.

John sa púšťa do nahrubo nakrájanej bagety, a zatiaľ čo ma jednou rukou objíma, druhou si máča nesúrodé kúsky do olivového oleja a postupne ožíva. Rozpráva mi o článku, ktorý nedávno čítal, o tom, aké je pre ľudí v severnej Afrike perspektívne vzdelávanie o klimatickej zmene, pretože im pomáha lepšie sa na ňu adaptovať a chrániť svoje farmy a úrodu.

Namáčam si chrumkavé pečivo do priemerného olivového oleja a popritom mu odpovedám alebo kladiem otázky vždy, keď je to možné. Keď som s Johnom, som sama sebou. Ako tak sedím a počúvam ho, premýšľam, či „zlučiteľnosť“ nejako súvisí so „zlutovaním“.

Položia pred nás grécky šalát a veľkú misu špagiet s mletým mäsom a brokolicou. Jedlo si diplomaticky de-

líme a synchronizovanými pohybmi si vymieňame tanie-re. V reštaurácii to žije, väčšinu stolov obsadili rodiny alebo skupinky priateľov. Atmosféra je živá, veselá, dychtivá. Čašníci sa ponáhľajú do kuchyne a späť, cez dvere vynášajú plné tanieri a krížom-krážom sa obchádzajú. Opisujem Johnovi nový preklad, na ktorom práve pracujem. Je o žene, ktorej manžel spáchal samovraždu len niekoľko dní po narodení ich syna, a jej spomienky na ich zoznámenie, randenie a svadbu privádzajú čitateľov k záveru, že ho k tomu dohnala práve ona. Je to neskutočne dlhá kniha, až príliš dlhá.

Ale nie je v nej žiadna štylistická výzva, takže to bude rýchlovka.

Obtáčam si cestoviny na vidličku a naberám kúsok brokolice.

Mala by som to mať hotové do Vianoc a honorár je tentokrát slušný.

Rozprávame sa o tom, čo s peniazmi urobíme; možno niečo ušetríme, možno niečo precestujeme, hoci John sa len málokedy dokáže odpútať od práce.

Telo sa mu naplnilo jedlom, uvoľnilo sa, a tak do mňa začína dobiedzať.

Prečo sú tí Škandinávci takí posadnutí smrťou?

Čo tým chceš povedať? Presne viem, čo tým chce povedať.

V tých твоjih knihách vždy niekto zomrie. Posledným kúskom pečiva vytrie zvyšky jedla a oleja na tanieri.

To určite nie je pravda. Zašklabím sa naňho. Okrem toho to nie sú „moje“ knihy.

Samozrejme, že sú, povie a pripomenie mi, že moje posledné štyri preklady boli o tom, ako manželka dostala rakovinu, syn sa predávkoval, dieťa zomrelo, a napokon o tom, ako matka hneď po pôrode hynie.

Dobre, uznávam, že je v nich dosť veľa smrti. Ale aspoň z nej platíme nájom, dodávam ledabolo.

Pravda. Ale čo keby tvoja vlastná kniha rozprávala o presnom opaku? vraví s úsmevom a ja mu odpovedám, aby prestal rozprávať hlúposti, no vážim si, ako o mne premýšľa. V ústrety novému roku vykračujeme bez väčšieho odporu.